

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-6101926859

Konu :Yazılı Soru Önergeleri

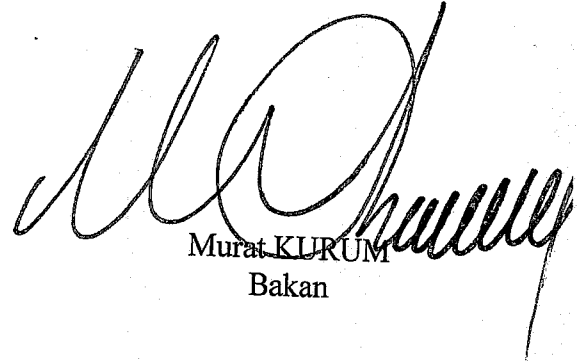
07 Ekim 2021

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste (8 Adet, 12 Sayfa)

-Cevap Yazısı (151 Adet, 272 Sayfa)

7/45091 GK 155	7/48610	7/49539	7/48305
7/45262 GK 160	7/48741	7/45259 GK 160	7/48306
7/46631 GK 174	7/48860	7/45344 GK 163	7/48307
7/48296	7/49056	7/46295 GK 171	7/48409
7/48298	7/49057	7/46883 GK 177	7/48412
7/48299	7/49060	7/46885 GK 177	7/48413
7/48541	7/49061	7/47436 GK 2	7/48612
7/48542	7/49155	7/47438 GK 2	7/48613
7/48609	7/49212	7/47684	7/48740
		7/47991	7/48911
		7/48304	

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN YUNUS EMRE'NİN
TBMM 7/48741 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, plastik atık ithalatı yapan geri kazanım tesislerine, çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla mali teminat zorunluluğu, ilave belgelendirme ve tesis kriterleri getirildiğini açıkladı. Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un imzasıyla, 81 il Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne, "Atık İthalatı İşlemleri" konulu genelge gönderildi.

Bu bağlamda;

1. Ülkemizde toplam geri dönüşüm lisansına sahip firma sayısı nedir? Bunların ne kadarı faaliyet halindedir? Yıllık geri dönüşüm kapasitesi ne kadardır?
2. Geri dönüşüm faaliyetinin ne kadarı kamu ne kadarı özel sektör tarafından yürütülmektedir? Buralarda istihdam edilen kişi sayısı nedir?
3. Ülkemizde geri dönüşümde yıllık işlenen atık miktarı nedir? Bunun ne kadarı içerden ne kadarı ithalat yolu ile temin edilmektedir?
4. Ülkemizde geri dönüşümden ekonomiye kazandırılan toplam yıllık gelir ne kadardır?
5. Ülkemizde plastik atık ithalatı yapan geri kazanım tesislerine sahip işletme sayısı ne kadardır? Bu tesisler hangi illerde faaliyettedir?
6. Plastik atık ithalatı yapan geri kazanım tesislerinin yıllık geri dönüşüme kazandırdığı plastik atık miktarı ne kadardır?
7. Türkiye'nin plastik atık ithalatı için son beş yılda yaptığı ödeme ne kadardır?
8. Plastik atık ithalatı yaparak geri kazanımdan son beş yılda elde edilen gelir ne kadardır?
9. Plastik atık ithalatı yapan geri kazanım tesislerine, son beş yılda çevre kirliliğine neden olmalarından dolayı yapılan iş ve işlemler nelerdir? Kesilen ceza miktarı ve işletme sayısı nedir?
10. En fazla plastik atık ithalatı yapılan ülkeler hangileridir? Plastik atıklar hangi yollardan getirilmektedir?
11. Ülkemizde toplam geri dönüşüm ve evsel atık kutu sayısı ne kadardır? Bu sayı ihtiyacın ne kadarını karşılamaktadır?
12. Vatandaşın ulaşabileceği geri dönüşüm ve evsel atık kutusu olmamasından dolayı ülkemizin yıllık ekonomiye kazandırabilecek atık miktarı ve tutarı nedir?

CEVAPLAR:

Ülkemizde kurulmuş ve faaliyette olan Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzin ve Lisans Belgesine sahip tüm geri dönüşüm tesislerinin bilgilerine Bakanlığımızın <https://eizin.cevre.gov.tr/Rapor/BelgeArama.aspx> adresinden ulaşılabilir.

Bilindiği üzere Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin "Atık Üreticisinin ve Atık Sahibinin Yükümlülükleri" başlıklı 9. Maddesinin (ğ) bendi uyarınca; atık üreticileri atık beyan formunu bir önceki yıla ait bilgileri içerecek şekilde her yıl Ocak ayı itibariyle başlamak üzere en geç Mart ayı sonuna kadar Bakanlıkça hazırlanan çevrimiçi uygulamaları (Atık Beyan Sistemi/TABS) kullanarak doldurmak ve onaylamakla yükümlüdür.

Atık üreticileri tarafından TABS kullanılarak yapılan 2020 yılı atık beyanlarına ilişkin ham veri değerlendirme çalışmaları devam etmekte olduğundan 2020 yılına ilişkin veriler şu an için gönderilememekte olup, söz konusu çalışma tamamlandığında Bakanlığımız (Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü) web sayfasında yayınlanacaktır.

Ekonomik değere haiz geri kazanımı mümkün bazı tehlikesiz atıkların (plastik, kağıt, cam) ithaline Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği kapsamında izin verilmektedir. Tebliği Ek-1'inde yer alan bazı tehlikesiz atıklar, ülkemizdeki lisanslı geri kazanım tesisleri tarafından yapılabilir. Aynı zamanda 2020 yılından itibaren atık ithalatçısı kayıt belgesi ve kota uygulamasına geçilmiştir. Atık ithalatçısı kayıt belgesi düzenlenebilmesi için tesislere ek kriterler getirilerek, hammadde üretimi yapan tesislerin atık ithalatı yapmalarına müsaade edilmektedir.

İthal edilen plastik atıklardaki kontaminasyon oranı %1 ile sınırlandırılmış olup, ithal edilen plastik atıkların tamamı geri dönüştürülerek hammadde elde edilmektedir.

Türkiye atık plastik ithalatı için herhangi bir ödeme yapmamaktadır. Firmaların atık plastik ithalatı aşamasında kendi yaptıkları ödemeleri ise tamamen ticari bir husustur. Hem ülkemiz hammadde ihtiyacının karşılanması hem de firmaların ürettikleri mamul ya da yarı mamulün ihracatı ile gelir elde edilmektedir. Konuyla ilgili Ticaret Bakanlığı'ndan bilgi alınmasının uygun olacağı mütalaa edilmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan diğer meri mevzuat hükümleri uyarınca, yalnızca geri kazanım faaliyeti gerçekleştirilmesi amacıyla atık ithalat izni verilen atık işleme tesisleri, ve atıkların ulaştığı geri kazanım faaliyeti gösteren tesisler, atıkların Türkiye gümrük bölgesine gireceği sınır gümrük idaresinin bulunduğu 25 İldeki gümrük kontrol noktalarında incelemeler başta olmak üzere, bu atıkların ülkeye girişinden itibaren yurtiçinde toplanmasından taşınmasına ve geri kazanımından prosesin kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkan bakiye atıkların bertarafına kadar olan tüm süreçte, Bakanlığımız ve İl Müdürlüklerinde görevli denetim personeli tarafından sürekli olarak ve titizlikle denetlenmektedir.

Mevzuat hükümleri kapsamında, atıkların ithalat için uygun olup olmadığı başvuru belgeleri ve fiziki kontrol sonuçlarına göre değerlendirilmekte ve atıkların ithalatı yasak olan atık listesinde yer alıp almadığı, başka atık ya da malzemeler ile karışıp karışmadığı, kirli kontamine ve tehlikeli

atık grubunda olup olmadığı, yasaklı veya diğer atık kodları/GTİP tarife kodları altında ülkeye girişinin yapılıp yapılmadığı kontrol edilmekte, gerekli görülmesi halinde de atığın tehlikeli madde ile kontamine olup olmadığına dair elementel analiz yaptırılmaktadır. Bu doğrultuda; Bakanlığımıza ve İl Müdürlüklerimize ulaşan tüm şikayetler ihbar niteliğinde kabul edilerek, gümrük kontrol noktalarında, geri dönüşüm tesislerinde ve atıkların işleme tesislerine ulaştığı ana kadar olan her yerde gerekli inceleme ve denetimler yapılmakta olup, çevre kirliliğine yol açan atık üreticilerinin ve/veya atık ithalatı gerçekleştiren firmaların tespit edilmesi durumunda Mevzuatımız çerçevesinde gerekli iş ve işlemler yapılmaktadır.

Yapılan kontrol ve incelemeler neticesinde; ithalatı uygun bulunmayan atıklara onay verilmemekte,, kota aşımı yaptığı veya Mevzuata aykırı bir şekilde geri dönüşüm faaliyeti gerçekleştirdiği tespit edilen tüm tesislere de Çevre Kanununun ilgili maddeleri gereğince idari yaptırımlar uygulanarak Geçici Faaliyet Belgesi/Çevre İzin ve Lisans Belgesi ve bu belgeye esas olarak ithalat yapmasına izin verilen Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi iptali yapılarak faaliyetten men kararı verilmekte ve ithalata uygun olmadığı tespit edilen atıklara ilişkin de "Mahrece İade Kararı" alınarak ilgili ülkeye geri gönderilmesi sağlanmaktadır. Bununla beraber, çevreyi kirlettiği tespit edilen işletmeler/kişiler hakkında da Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uyarınca Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurularında bulunmaktadır.

Bu doğrultuda, plastik atık ithalatı yapan tesisler de dahil olmak üzere atık konulu geri dönüşüm tesislerine 2016 yılından günümüze kadar Bakanlığımız ve Taşra Teşkilatımız tarafından 12.103 adet denetim gerçekleştirilmiş, Çevre Kanununa aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen işletmelere de toplam 61.269.817 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Geri kazanım tesislerinin talepleri doğrultusunda ithal edilen miktarlarda ve ithal edilen ülkelerde değişiklik görülebilmektedir. Atık ithalatı yalnızca radyasyon panellerinin olduğu sınır gümrük kapılarından yapılmaktadır.

Sıfır atık yaklaşımının Ülkemizde uygulanması için bir çalışma başlatılmıştır. Ülke çapına yayılacak ve uygulanacak bir proje olarak yola çıkılan Sıfır atık projesi, atık önlenmesi, atık oluşumunun azaltılması, israfın önlenmesi ve oluşan atıkların kaynağında ayrı toplanması ve geri dönüşümü ile hammadde ve enerji tasarrufu sağlanması; gelecek nesillere temiz ve gelişmiş bir Türkiye ile yaşanabilir bir dünya bırakmak amacıyla yola çıktığımız bir çevre hareketidir.

Sıfır atık yönetim sisteminin kurulmasına yönelik çalışmalar Sıfır Atık Yönetmeliği çerçevesinde yürütülmekte olup 2023 yılına kadar kademeli olarak sistem kurulumu gerçekleştirilmektedir. Sıfır atık kapsamında sıfır atık yönetim sistem kurulumunu tamamlamış olanlar tarafından yerleştirilen ekipman sayılarının sıfır atık bilgi sistemine girişleri yapılmaktadır. Bu doğrultuda 54.000 kurum kuruluş binası ile 35 belediye hizmet alanı için sıfır atık belgesi almıştır. Sıfır atık yönetim sistemini kuranların yerleştirmiş oldukları toplam ekipman sayısı 350.000' dir.

Ülkemizde 1995 yılında oluşan evsel atık miktarı 17 milyon ton dolaylarında iken 2018 yılında bu değeri 32 milyon tonu aşmış, 2023 yılında ise bu miktarın 38 milyon tonun üzerine çıkacağı öngörülmektedir. Bu atıkların %55,4 oranındaki biyoatık, % 8,11 i kağıt, % 3,38 i cam, % 1,37 si metal, % 5,86 sı plastik atıklardan oluşturmaktadır. Ancak Sıfır atık kapsamındaki çalışmalar kademeli olarak yürütüldüğü için ekipmanlarda uygulama takvimine göre yerleştirilmektedir.

Ülkemizde Uygulamanın başladığı 2017 tarihinden itibaren ise 16,5 milyon ton kağıt-karton, 4,1 milyon ton plastik, 1,7 milyon ton cam, 0,4 milyon ton metal ve 1,5 milyon ton organik ve diğer geri dönüştürülebilir atıklar olmak üzere toplamda yaklaşık 24,2 milyon ton geri kazanılabilir atık Bakanlığımızdan lisans almış işletmelerce işlenerek ekonomiye 30 milyarlık katkı sağlanmıştır.